

EURÓPAI BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2011.11.23.
COM(2011) 787 végleges

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A
TANÁCSNAK, A GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK
BIZOTTSÁGÁNAK**

ERASMUS MINDENKINEK: Az EU oktatási, képzési, ifjúsági és sportprogramja

ERASMUS MINDENKINEK

AZ EU OKTATÁSI, KÉPZÉSI, IFJÚSÁGI ÉS SPORTPROGRAMJA

1. ÚJ PROGRAM AZ ÚJ KIHÍVÁSOK MEGVÁLASZOLÁSÁRA

E közlemény a 2014–2020 közötti időszakra szóló egységes oktatási, képzési, ifjúsági és sportügyi program, az **„Erasmus mindenkinek”** létrehozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatot egészíti ki. A program az Európa 2020 stratégia és az annak részét képező kiemelt kezdeményezések prioritásait tükrözi. Középpontjában az emberekbe történő jelentős beruházás áll, hiszen a növekedés elősegítése és a jólét biztosítása révén e beruházás mind az egyénnek, mind a társadalom egészének a javára válik.

Noha az innováció, a termelékenység és a növekedés szempontjából az oktatás és képzés fontosabb, mint valaha – különös tekintettel a jelenlegi gazdasági és pénzügyi válságra –, az európai humán tőkében rejlő potenciál továbbra is kiaknázatlan. Több erőfeszítést kell tenni annak biztosítására, hogy az oktatási és képzési rendszerek az egyre globalizálódó munkaerőpiacon szükségessé váló tudást és készségeket közvetítsék, támogatva a fiatalokat, és mindenki számára lehetővé téve az egész életen át tartó tanulást. Az oktatás és képzés – beleértve a szakmai gyakorlatokat is – különösen fontos szerepet játszik a fiatalok foglalkoztathatósága tekintetében, hiszen a válság őket érinti a legsúlyosabban. Emellett az oktatásban továbbra is számos egyenlőtlenség mutatkozik a nemek között: míg a nők felsőoktatási részvételi és végzettségi aránya immár magasabb, mint a férfiaké, a tanulmányi területek meglehetősen elkülönülnek egymástól, és a természettudományos vagy mérnöki szakot látogató nők hányada különösen alacsony; emellett a fiúk olvasási készsége gyengébb, és körükben nagyobb a korai iskolaelhagyók aránya.

Amennyiben közös erőfeszítéssel sikerülne elérni, hogy az alapkészségek tekintetében gyengén teljesítők száma 2020-ig az uniós célkitűzésnek megfelelően 15 % alá csökkenjen, az hosszú távon egyértelműen gazdasági hasznot hozna az EU számára¹. Ha pedig 40 %-ra emelkedne a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya, az az egy főre jutó uniós GDP 4 %-kal történő növekedését vonná maga után². Amennyiben biztosítjuk, hogy az oktatási és képzési rendszerek valóban a munkaerőpiacon igényelt készségeket közvetítsék, azzal hozzájárulunk az Európa 2020 stratégiában megfogalmazott (75 %-os) foglalkoztatási célkitűzés megvalósításához.

A program uniós hozzáadott értéket teremt: elősegíti a polgárok készségeinek gyarapítását és javítását, fejleszti az oktatás minőségét az uniós és harmadik országbeli oktatási intézményekben, támogatja a tagállamokat és a nem uniós partnerországokat oktatási és képzési rendszereik korszerűsítésében és innovatívabbá tételében, továbbá ösztönzi a fiatalok társadalomban való részvételét és a tömegsport európai dimenziójának kialakítását. Az uniós és tagállami költségvetések szükségessége ugyanakkor eredményközpontúságot és

¹ Az oktatás közgazdaságtanának európai szakértői hálózata (European Expert Network on Economics of Education, EENEE), szakpolitikai jelentés, 2011. szeptember.

² A lengyel elnökség jelentése az európai növekedés forrásairól: „A növekedéssel kapcsolatos európai konszenzus felé”, 2011. október.

költséghatékonyságot, a rendszerszintű hatás fokozása érdekében az erőfeszítések nagyobb koncentrációját, valamint az adminisztratív és működési költségek csökkentését követeli meg.

E hozzáadott érték megteremtésének kulcsa a program, illetve a fő uniós szakpolitikai prioritások és folyamatok – különösen az Európa 2020, az Oktatás és képzés 2020, az ifjúságpolitikai stratégiák, valamint az EU külső tevékenységei prioritásainak végrehajtása – közötti kapcsolat és szinergiák erősítése. A kiadási prioritások meghatározásánál a közös prioritásoknak és a szakpolitikai folyamatoknak kell mérvadónak lenniük; a felsőoktatás korszerűsítéséről szóló, nemrégiben közzétett közlemény³ e tekintetben azokra a kulcsfontosságú szakpolitikai területekre hívja fel a figyelmet, amelyeknek a támogatása elengedhetetlen a végzettségi szint növelése, a felsőoktatási rendszerek minőségének, vonzerejének és nemzetközi jellegének fokozása, valamint e rendszereknek az innováció terén játszott szerepe tekintetében.

2. AZ EDDIGI EREDMÉNYEK ÉS TAPASZTALATOK HASZNOSÍTÁSA

Az értékelések alapján megállapítható, hogy már a 2007–2013 közötti uniós programok rendszerszintű hatása is jelentős volt, és nagymértékben túlmutatott az egyéni résztvevőknek nyújtott előnyökön. A nemzetközi felsőoktatási együttműködés bebizonyította, hogy felsőoktatási reformok tekintetében az EU ma már világszerte követendő példának számít. E reformok hozzájárultak továbbá az innovatív megközelítések alkalmazásának népszerűsítéséhez is többek között a tantervfejlesztés és az átláthatóság területén. A nem formális tanulás terén biztosított uniós támogatás erőteljes hatással volt az egyének tanulmányi és szakmai fejlődésére, és az olyan szakpolitikai kezdeményezések létrejöttéhez és kidolgozásához járult hozzá, mint az Európai Önkéntes Szolgálat.

A nagyszámú programból és tevékenységből álló összetett rendszer helyébe azonban **egy olyan egyszerűbb, ésszerűsített struktúrának** kell lépnie, amely nagyobb egyensúlyt teremt e programok és intézkedések összehangolása és rugalmas megközelítése között. *Az egész életen át tartó tanulás programjának* keretében például hat alprogram⁴, több mint ötven célkitűzés és a hatvanat is meghaladó tevékenység létezik. A *Fiatalok lendületben program* középpontjában a fiatalok mobilitása és (nem formális) tanulása áll, ugyanakkor az egész életen át tartó tanulás programja forrásainak mintegy 80 %-át szintén az ifjúságügy támogatására fordítják. Egyes intézkedések nem rendelkeznek a hosszú távú hatás kifejtéséhez szükséges kritikus tömeggel, vagy pedig magasak az adminisztratív költségeik.

A felsőoktatásban zajló nemzetközi együttműködésre szintén a szétaprózódás, a hasonló célkitűzéseket és tevékenységeket végrehajtó uniós eszközök egyidejű megléte jellemző. A Bizottság jelenleg öt, a világ különböző régióit érintő felsőoktatási együttműködési programot támogat:

- Az elsősorban a mobilitásra összpontosító *Erasmus Mundus* program a magas színvonalú közös mester- és doktori képzésekben való részvételt segíti ösztöndíjaival, továbbá a világ különböző részeivel együttműködő egyetemi konzorciumok tevékenységét támogatja.

³ COM(2011) 567, 2011.9.20.

⁴ Erasmus, Comenius, Leonardo, Grundtvig, transzverzális program, Jean Monnet.

- A *Tempus* a felsőoktatás korszerűsítését szolgáló kapacitásfejlesztő program, amelynek keretében az EU-ban, valamint a Nyugat-Balkánon és az EU-val szomszédos országokban működő egyetemek együttműködési projekteken vesznek részt.
- A Latin-Amerikára és az AKP-országokra kiterjedő *Alfa* és *EduLink* hasonló célkitűzéseket kíván megvalósítani.
- A Bizottság emellett programot indított *az iparosodott országokkal folytatott együttműködés* elősegítésére; a program támogatásai a közös és kettős oklevelekre irányuló projektekre, közös mobilitási projektekre és szakpolitikai tevékenységekre összpontosítanak.

Az említett felsőoktatási programok mind hasonló célkitűzésekkel rendelkeznek, egymással összevethető, de némileg mégis eltérő intézkedéstípusokat támogatnak, és ütemterveik, végrehajtási szabályaik és eljárásaik is különböznek. A nagymértékű széttagoltság az átfedések veszélyét rejti magában, és bonyolultabbá teszi a támogatáshoz való hozzáférést a potenciális kedvezményezettek számára, emellett pedig behatárolja a hatékonyságnövekedés és a költséghatékonyság lehetőségeit, és akadályozza a kritikus tömeg elérését.

Hangsúlyt kapnak az uniós hozzáadott értéket és a rendszerszintű hatást növelő prioritások, így a támogatott intézkedések – az Európa 2020 stratégia célkitűzéseinek jegyében – elősegítik majd a munkahelyteremtést és a növekedést. Amennyiben a hasonló jellegű intézkedésekre hasonló szabályok és eljárások vonatkoznak, mind a kedvezményezettek, mind az irányító szervezetek munkája egyszerűbbé válik, és a méret nagyságból adódó gazdaságosság jelentős mértékűvé válhat. A 2007–2013 közötti programok⁵ jelentős sikereire alapozó *Erasmus mindenkinek* foglalkozni fog a programok azon gyenge pontjaival is, amelyekre az értékelések rámutattak, és erősíteni kívánja a más uniós finanszírozási forrásokkal fennálló szinergiákat. Ezért, az új program középpontjában a transznacionális jellegű intézkedések fognak állni; a strukturális alapok forrásai azokat a nemzeti és regionális intézkedéseket támogatják majd, amelyek többek között az oktatási infrastruktúra korszerűsítésére, a készségfejlesztés és képzés támogatására, a munkaerő-piaci mobilitásra, valamint az alulreprezentált társadalmi csoportok oktatáshoz és képzéshez való jobb hozzáférésére összpontosítanak. A Marie Curie program intézkedései⁶ a Horizont 2020 keretében a kutatói mobilitást támogatják majd. A Horizont 2020 programmal létrejövő szinergiák teljes körű kiaknázása érdekében a doktori szintű közös oklevelekkel kizárólag a Marie-Curie program intézkedései foglalkoznak majd tovább.

Az Erasmus mindenkinek:

- nagyobb összehangoltságot biztosít, és az egész életen át tartó tanulást szem előtt tartó megközelítést erősíti; e célból a program az oktatás és képzés egész területén összekapcsolja egymással a formális és nem formális tanulás terén nyújtott támogató intézkedéseket,

⁵ Az egész életen át tartó tanulás programja (beleértve az Erasmus, a Comenius, a Leonardo és a Grundtvig programot), Erasmus Mundus Tempus, az iparosodott országokkal folytatott kétoldalú együttműködési programok, EduLink, Alfa, Fiatalok lendületben, valamint a sport területére vonatkozó, 2009–2011 közötti előkészítő intézkedések

⁶ A Nobel-díjas Marie Skłodowska Curie jelentős felfedezéseire utaló program

- szélesíti az oktatás különböző területei közötti, illetve az e területek és a gazdasági szféra és más ágazatok közötti strukturált partnerségek tevékenységi körét,
- továbbá rugalmasságot és ösztönzést nyújt annak érdekében, hogy a költségvetési források tevékenységek, kedvezményezettek és országok közötti elosztása fokozottan a teljesítmény és hatás függvényében történjen.

A részt vevő uniós és nem uniós országok közvéleménye számára az **Erasmus** elnevezés az uniós tanulmányi mobilitás szinonimájává vált, amely egyúttal olyan európai értékeket testesít meg, mint a multikulturalizmus és a többnyelvűség. Ezért, a programnevek egyre növekvő sokféleségét mellőzve, a program neve **Erasmus mindenkinek** lesz. Ezt az elnevezést a program által támogatott fő oktatási ágazatokban működő állami és magánszervezetek is használhatják.

Kommunikációs és terjesztési célokra az elnevezés a fő oktatási ágazatok szerint a következőképpen alkalmazandó: az „*Erasmus – Felsőoktatás*” elnevezés az európai és nemzetközi felsőoktatás valamennyi formája, az „*Erasmus – Képzés*” a szakképzés és a felnőttoktatás, az „*Erasmus – Iskolai oktatás*” az iskolarendszerű oktatás, az „*Erasmus – Fiatalok szerepvállalása*” elnevezés pedig a fiatalok nem formális tanulási tevékenységei esetében alkalmazandó.

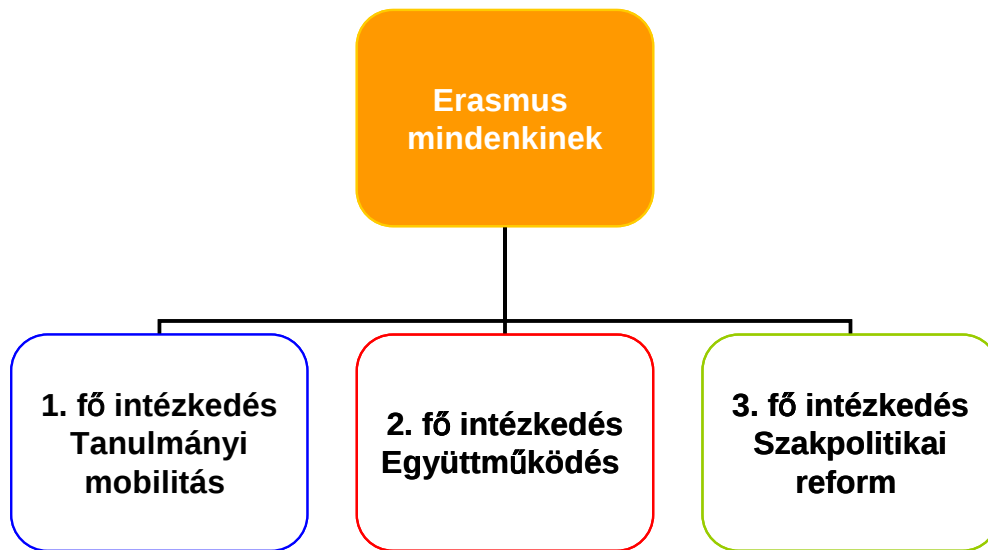
3. A PROGRAM FELÉPÍTÉSE ÉS FŐ INTÉZKEDÉSEI

3.1. Ésszerűsített felépítés

Az egész életen át tartó tanulás programja, a nemzetközi felsőoktatási programok és a Fiatalok lendületben általános célkitűzései megegyeznek egymással, az e programok által támogatott tevékenységek három fő kategóriába sorolhatók: tanulmányi mobilitás, az oktatási intézmények, illetve az ifjúsági szervezetek együttműködése, valamint uniós vagy nemzetközi szakpolitikai együttműködés. A programok irányítási struktúrái (pl. pályázati felhívások a transznacionális együttműködés terén) és támogatási mechanizmusai (közvetlen irányítás a Bizottság által, illetve a végrehajtó ügynökségek és nemzeti irodák által biztosított közvetett irányítás) hasonlóak. A fokozott összehangoltság, szinergiahatás és egyszerűsítés jegyében, valamint az innovatív támogatási mechanizmusok lehetővé tétele érdekében a javasolt program **a fő intézkedések három**, egymás kiegészítő és erősítő **típusát** támogatja majd:

- **Egyéni tanulmányi mobilitás:** a mobilitási terület jelentős arányban részesül a megnövekedett teljes költségvetésből. A költségvetés növelése, a mobilitás minőségének középpontba állítása, valamint a prioritások és törekvések koncentrációja révén növelhető lesz a kritikus tömeg és az érintett személyeken és intézményeken is túlmutató hatás.
- **Együttműködés az innováció és a bevált gyakorlatok terén:** nagyobb hangsúlyt kap az oktatási intézmények és a vállalatok közötti innovációs partnerségek megerősítése. A felsőoktatás terén a kapacitásépítés áll majd előtérben – ennek keretében a szomszédos országok, valamint a fejlett és feltörekvő gazdaságokkal fenntartott stratégiai partnerségek megkülönböztetett figyelmet kapnak.
- **A szakpolitikai reformfolyamat támogatása:** a szakpolitikai reformok célja az oktatás, a képzés és az ifjúságügy területén alkalmazott nyitott koordinációs módszerek

eszközeinek és hatásának erősítése, az Európa 2020 stratégia végrehajtása, valamint a harmadik országokkal és nemzetközi szervezetekkel folytatott szakpolitikai párbeszéd ösztönzése.

Nemzetközi dimenzió

Jelenleg **öt program** létezik a **harmadik országokkal folytatott felsőoktatási együttműködés támogatására**. Ezek a program három fő intézkedésébe épülnek be, szintén nagy hangsúlyt fektetve a mobilitásra:

- A magas színvonalú közös oklevelek, valamint a nemzetközi hallgatók és dolgozók számára nyújtott ösztöndíjak tekintetében nyújtott támogatás kiterjesztésre kerül, és nem csak a jelenleg részvételre jogosult, viszonylag kisszámú egyetemekre fog szorítkozni.
- A nemzetközi mobilitás irányítása a jelenlegi Erasmus-rendszerre fog támaszkodni, melynek keretében az ösztöndíjak odaítélése intézményközi megállapodások alapján történik.
- A pénzügyi támogatások elosztására az EU külső tevékenységeinek tematikus és földrajzi prioritásai szerint kerül sor.
- A felsőoktatási rendszerek korszerűsítését célzó kapacitásépítési intézkedéseket szintén ésszerűsítik; a kapacitásépítési és mobilitási intézkedéseknek a rendszerszintű hatás érdekében történő összekapcsolása révén szorosabbá válik a szomszédos országokkal folytatott együttműködés. A jelenleg az Alfa, Edulink és a korábbi Asialink programok által támogatott intézkedések eredményeit az uniós, latin-amerikai, ázsiai és afrikai egyetemekkel folytatott közös projektek keretében zajló kapacitásépítési, fejlesztési és korszerűsítési támogatások biztosítják majd.

Egyedi intézkedések

A **Jean Monnet kezdeményezés**, melynek egyedi célkitűzése az oktatási kiválóság ösztönzése és az uniós integrációval kapcsolatos kutatás támogatása, külön tevékenységként szerepel majd a programban, osztozva annak végrehajtási mechanizmusain. Hasonlóképpen, az egyszerűsítési lehetőségek kiaknázása és a többéves pénzügyi keret szerkezeti összehangolása érdekében a **sport** területén folytatott uniós szintű együttműködés szintén külön tevékenységnek számít majd a programon belül.

3.2. 1. fő intézkedés: egyéni tanulmányi mobilitás

A transznacionális tanulmányi mobilitás – például partnerintézményben folytatott tanulmányok, oktatási tevékenység, munkatapasztalat-szerzés, valamint képzésben, illetve külföldi önkéntességi vagy csereprogramban való részvétel formájában – nyilvánvaló hozzáadott értékkel bír, és csak európai szinten ösztönözhető hatékonyan. A tanulmányi mobilitás segítségével növelhető az elsajátított kulcskompetenciák, valamint a munkaerőpiac és a társadalom szempontjából nagy jelentőséggel bíró készségek szintje, fokozható a fiatalok demokratikus folyamatokba való bevonása, továbbá ösztönözhető az oktatási intézmények korszerűsödése és nemzetközivé válása, ami az EU-nak és a harmadik országoknak egyaránt javára válik. A mobilitás ezért nagy hangsúlyt kap, és továbbra is a program központi eleme marad, nagy hangsúlyt fektetve a felsőoktatási hallgatói mobilitásra.

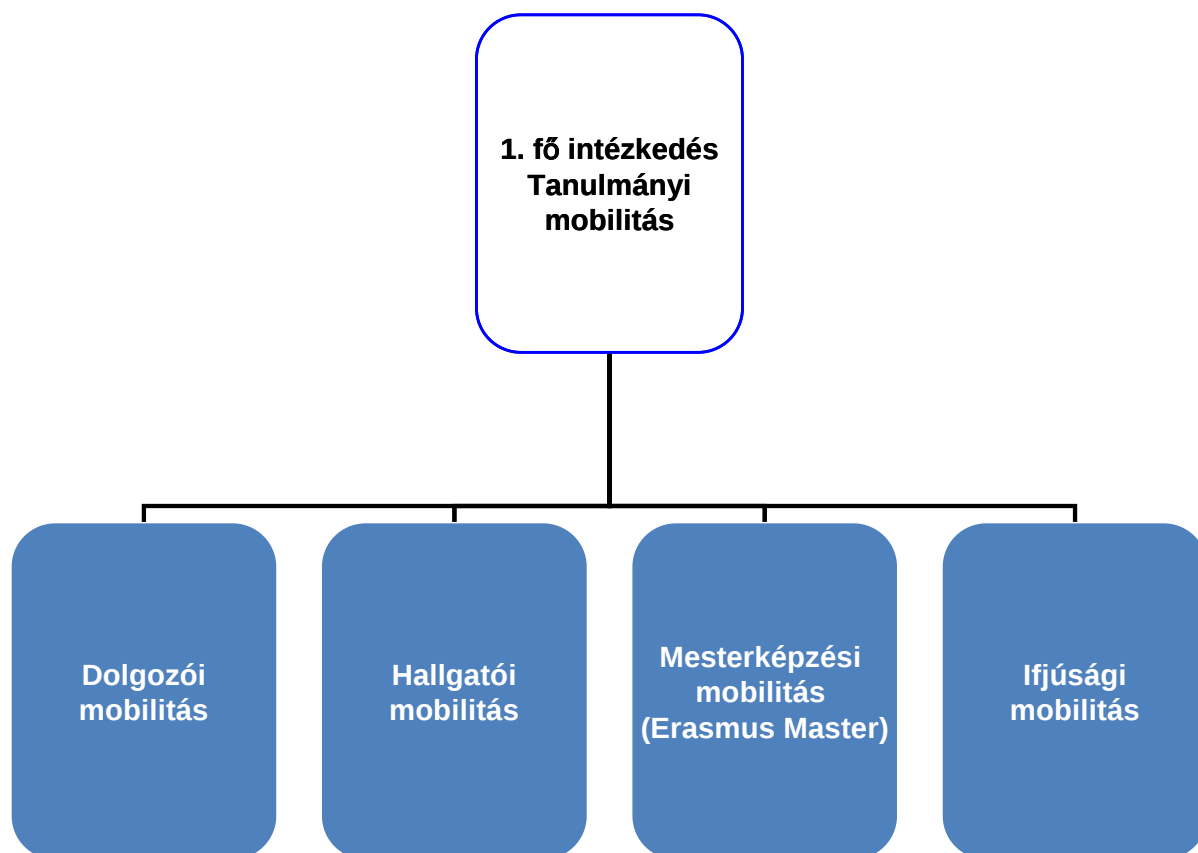
A Bizottság által javasolt költségvetés keretei között a program **mintegy 5 millió tanulónak** tud majd **mobilitási lehetőséget biztosítani** a hétéves időszak alatt. Jelenleg évente mintegy 400 000 fő részesül uniós mobilitási támogatásban. Ezt a számot – a tanulókat és dolgozókat

egyenként figyelembe véve – átlagosan 700 000-re, az utolsó évben pedig 900 000-re lehetne emelni. A becslések szerint a hétéves időszak alatt a nemzetközi mobilitás támogatása mintegy 135 000 harmadik országba induló, illetve onnan érkező személyt érint majd. A mobilitás ugyanakkor nem öncélú. A program nagyobb uniós hozzáadott értéket teremt majd, javítva a mobilitáshoz kapcsolódó eredményeket és feltételrendszert, és követelményként fogalmazva meg, hogy a mobilitásra vonatkozóan az intézményeknek koherens fejlesztési stratégiát kell kialakítaniuk.

A finanszírozás fő előfeltétele a minőség lesz, amelyre az oktatási tartalmak, az oktatási és tanulási módszerek, a tanulmányi eredmények elismerése, a nyelvi és interkulturális felkészültség, valamint a vendéglátó szervezetek jobb eljárásai egyaránt utalnak majd.

Az *Erasmus mindenkinek* mobilitásra irányuló támogatásai négy fő tevékenységre terjednek ki:

- *dolgozói mobilitás, különös tekintettel a tanárookra, az oktatókra, az iskolavezetőkre és az ifjúságsegítőkre*
- *a felsőoktatási hallgatók (beleértve a közös/kettős oklevelet szerző hallgatókat) és a szakképzésben részt vevők mobilitása*
- *Erasmus Master azon felsőoktatási hallgatók számára, akik a mesterfokozatú oklevél megszerzése érdekében mobilitási programban kívánnak részt venni; ennek támogatására a program egy új hitelgarancia-rendszert vezet be*
- *ifjúsági mobilitás, beleértve az önkéntességi és ifjúsági csereprogramokat is*

Dolgozói mobilitás: a témában végzett kutatások eredménye egyöntetűen az, hogy a tanulók és oktatási rendszerek teljesítményének növelésében a tanárok és iskolavezetők kulcsfontosságú szerepet töltenek be. Az oktatási kiválóság ösztönzését, az innovatív és eredményes oktatási/tanulási módszerek kidolgozását és az intézmények minőségi fejlesztését szem előtt tartva valamennyi oktatási ágazatban jelentősen növelni fogjuk a munkaerő mobilitását, többek között az iskolai dolgozók hosszú távú mobilitását is. Emellett több lehetőség nyílik majd a multiplikátori szerepet betöltő ifjúságsegítők tanulmányi mobilitásának biztosítására is, elősegítve a bevált gyakorlatok ifjúsági szervezetek közötti cseréjét.

Dolgozói mobilitás az adott időszakban	1 000 000 kedvezményezett
--	---------------------------

Felsőoktatási hallgatók: a felsőoktatási ágazat nemzetközibbé válásának fényében jelentősen meg kell erősíteni és ki kell bővíteni az Erasmus nemzetközi szintű tanulmányi mobilitási tevékenységeit, azokat a szomszédos országokra is kiterjesztve, hogy megvalósítható legyen a felsőoktatási hallgatók 20 %-os mobilitási aránya. Ez az intézkedés segíti majd az európai hallgatók nemzetközi mobilitását, és hozzájárul ahhoz, hogy a nem európai hallgatók valamely uniós országban tanulhassanak; ez – az uniós és harmadik országbeli felsőoktatási intézmények és rendszerek kölcsönös hasznára – ösztönzi majd a tehetségek áramlását, és növeli az európai felsőoktatási intézmények vonzerejét.

Közös oklevelek: az iparosodott országokkal együttműködésben megvalósított Erasmus Mundus sikerére alapozó program – az uniós és harmadik országbeli egyetemeken kínált közös, magas színvonalú oktatási programok keretében – erősíteni fogja az oklevelek megszerzésére irányuló mobilitást. Az érdekelt partnerországok kiegészítő pénzügyi forrásokkal támogatják ezt az intézkedést.

Közös oklevelek megszerzésére irányuló mobilitás	34 000 kedvezményezett
--	------------------------

Erasmus Master: a mesterfokozatok nagy fontossággal bírnak a felsőoktatási képzettségi szintek javítása terén, és a tudásintenzív munkahelyek betöltéséhez szükséges felsőfokú ismeretek megszerzéséhez segítik hozzá a hallgatókat. Noha a bolognai reformok bővítették a lehetőségek skáláját, az oklevelek megszerzésére irányuló Unión belüli mobilitás igen kismértékű. Ennek oka részben az, hogy a hallgatók támogatásával foglalkozó nemzeti programok – amennyiben léteznek ilyenek – rendszerint korlátozott hatókörrel rendelkeznek, és támogatásaik nem „vihetők” át egyik tagállamból a másikba. Emellett a hallgatók általában nem rendelkeznek megfelelő biztosítékkal ahhoz, hogy hitelhez jussanak, így a kockázati prémium szintje ellehetetlenítő módon magas – kiváltképpen, ha a hallgató külföldön kíván tanulmányokat folytatni. Ez különösen azokra a hallgatókra nézve hátrányos, akik egy olyan tagállamban szeretnének teljes mesterképzést végezni, amelyben a tandíjak rendszerint magasak. E probléma orvoslására az *Erasmus mindenkinek* program **diákhitelgarancia-rendszert** hoz létre, amely a más uniós vagy EGT-országban teljes mesterképzésben részt vevő hallgatók számára lehetőséget biztosít arra, hogy kedvező feltételekkel jussanak hitelhez.

A diákhitelgarancia-rendszer által támogatott Erasmus Master-hallgatók	330 000 kedvezményezett
--	-------------------------

Szakképzésben részt vevő hallgatók: a szakképzésben részt vevő fiatalok foglalkoztathatósága a globalizálódó gazdaságban javul, amennyiben e hallgatók lehetőséget

kapnak a más országokban alkalmazott módszerek, gyakorlatok és technológiák megismerésére: a munkahelyi környezetben történő tanulás az oktatás minden szintjén kulcsfontosságú a foglalkoztathatóság szempontjából, különös tekintettel a munkanélküli fiatalok kiugróan magas arányára és annak szükségességére, hogy számos európai országban javítani kell a szakképzés minőségét és vonzerejét. Ezért az e hallgatók mobilitására fordított támogatások jelentős mértékben növekedni fognak.

A nemzetközi szakmai gyakorlatok nagymértékben javíthatják a foglalkoztathatósági esélyeket, ezért fokozott támogatást élveznek majd mind a szakképzésben, mind a felsőoktatásban részt vevő hallgatók esetében. Ezen intézkedés célja az oktatási ágazat és a gazdasági szféra közötti kapcsolat erősítése, a vállalkozói készség ösztönzése és a tanulmányi szakaszból a munkába állás szakaszába való átmenet megkönnyítése. Az intézkedések lehetőség szerint az egyes országokban vagy ágazatokban tapasztalt készséghiányt is figyelembe veszik.

Felsőoktatási hallgatói mobilitás az EU-ban és azon kívül	2 165 000 kedvezményezett
Szakképzésben részt vevő hallgatók mobilitása	735 000 kedvezményezett
ÖSSZESEN	2 900 000 kedvezményezett
- ebből szakmai gyakorlatok	700 000 kedvezményezett

Nem formális tanulás: a nem formális tanulás kiegészíti a formális tanulás eszközeit. Az e célból vállalt mobilitás jelentős hatással van a személyes fejlődésre, a társadalmi befogadásra, az aktív polgári szerepvállalásra és a fiatalok foglalkoztathatóságára. A hátrányos helyzetű fiatalok esetében mindez különösen fontos. Csere- és önkéntességi programok révén ezért fokozni fogjuk a fiatalok mobilitását.

Ifjúsági mobilitás	540 000 kedvezményezett
--------------------	-------------------------

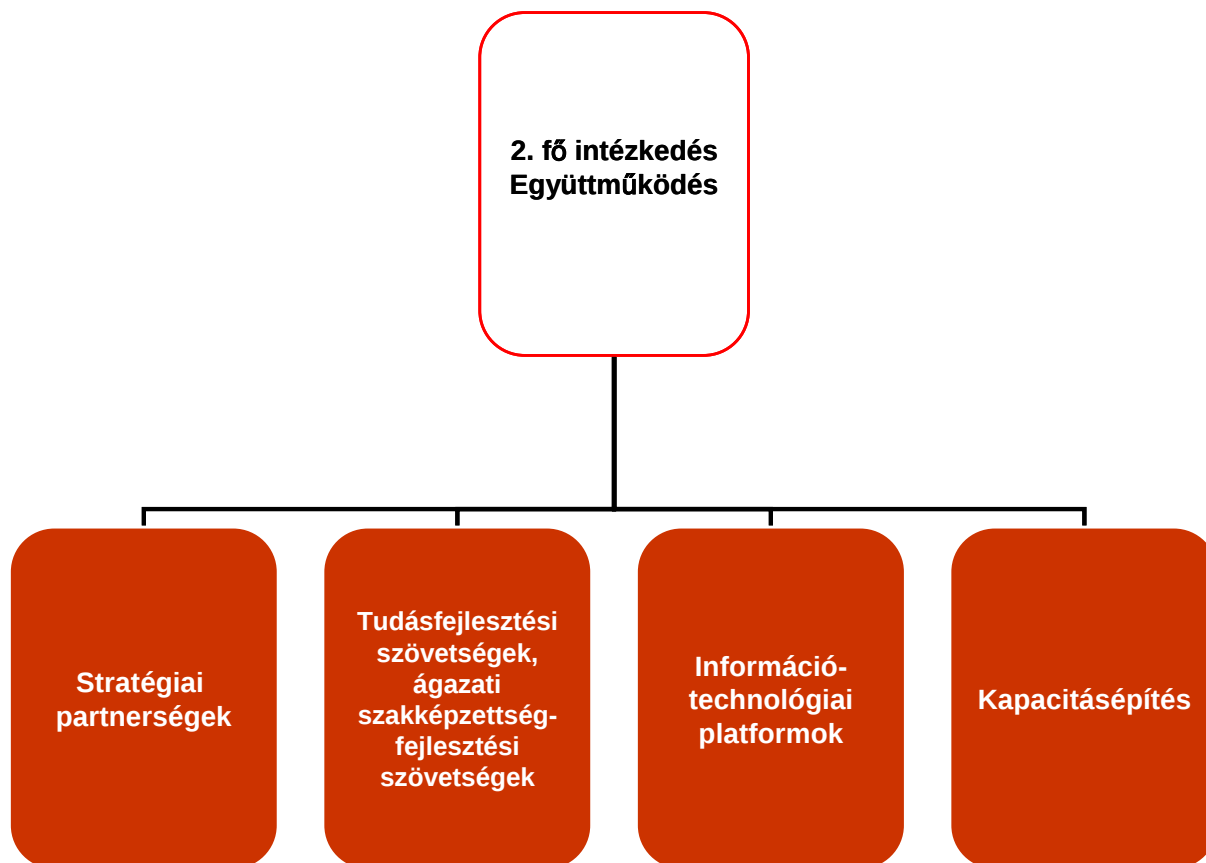
3.3. 2. fő intézkedés: együttműködés az innováció és a bevált gyakorlatok terén

A transznacionális együttműködési projektek fontos szerepet játszanak az átláthatóság, a hozzáférhetőség és a kiválóság ösztönzése, valamint a bevált gyakorlatokról folytatott intézményközi tapasztalatcsere megkönnyítése terén. Annak érdekében, hogy hozzájáruljon az Európa 2020 stratégia és a nyitott koordinációs módszerek irányításához és végrehajtásához, a program **fokozott támogatást** biztosít azon **együttműködési projektek számára**, amelyek célja az innovatív gyakorlatok kidolgozása, átadása és végrehajtása az oktatás, képzés és ifjúságügy terén. Az új program emellett a nemzetközi együttműködést és a harmadik országokban folytatott kapacitásépítést is segíteni fogja.

Az *Erasmus mindenkinek* együttműködésre irányuló támogatásai négy fő tevékenységre terjednek ki:

- *oktatási intézmények/ifjúsági szervezetek és/vagy más érintett felek közötti stratégiai partnerségek.*

- *oktatási és képzési intézmények, illetve vállalkozások közötti széleskörű partnerségek: a felsőoktatást érintő „tudásfejlesztési szövetségek” és ágazati szakképzésfejlesztési szövetségek.*
- *informatikai támogató platformok, például e-Twinning.*
- *harmadik országokban folytatott kapacitásépítés, különös hangsúlyt fektetve a szomszédos országokban zajló tevékenységekre.*

Stratégiai partnerségek: a stratégiai partnerségek – az oktatás innovatívabb megközelítései iránti növekvő igényt szem előtt tartva – az együttműködési megállapodások számos formájára kiterjednek majd; ezeknek a különböző pénzügyi kerettel rendelkező megállapodásoknak a célja az oktatási intézmények/ifjúsági szervezetek és/vagy más érintett felek közötti transznacionális együttműködés erősítése. A program kapcsolatot teremt a mobilitási és együttműködési tevékenységek között, és a rendszerszintű hatás fokozására összpontosít (így például az iskolák közötti együttműködési projektek a tantervfejlesztésre és a dolgozók cseréjére egyaránt kiterjedhetnek). A támogatások felhasználhatók arra is, hogy a nemzeti önkéntességi programok nyitottá váljanak a transznacionális mobilitás felé, ezáltal erősítve európai dimenziójukat. A 2007–2013 közötti programok (Comenius Regio, Fiatalok lendületben) tanulságaira építve a regionális és helyi hatóságok részvételével indított, különböző ágazatokat képviselő szereplőket összekapcsoló partnerségeket arra bátorítjuk majd, hogy ösztönözzék az egész életen át tartó tanulást szem előtt tartó innovatív, integráltabb megközelítéseket, az erőforrások hatékonyabb használatát és a jobb minőséget biztosító mobilitási programokat.

Stratégiai partnerségek/érintett intézmények	23 000 partnerség és 115 000 intézmény
--	--

Az innováció ösztönzése és a tanulók foglalkoztathatóságának elősegítése érdekében a program – nagyszabású transznacionális projektek révén – meg fogja erősíteni a vállalkozásokkal folytatott együttműködést.

Tudásfejlesztési szövetségek: az Európa 2020 stratégia „Innovatív Unió” nevű kiemelt kezdeményezése felhívta a figyelmet annak fontosságára, hogy – „tudásfejlesztési szövetségek” révén – támogatni kell az egyetemek korszerűsítését, valamint a felsőoktatási minőség és innováció ösztönzését. Ezek a felsőoktatási intézmények és vállalkozások közötti strukturált partnerségek a tudás létrehozását és megosztását segítő innovatív módszereket fejlesztenek ki, ösztönzik a kreativitást és a vállalkozói készséget, továbbá új tantervek és képesítések kidolgozásával és kibocsátásával foglalkoznak. A program választ kíván adni az oktatási és gazdasági szféra által az együttműködés ilyen formája iránt tanúsított igen nagy érdeklődésre, elősegítve az európai innovációt és növekedést⁷.

Ágazati szakképzettség-fejlesztési szövetségek: a vállalkozások, illetve az oktatási és képzési szolgáltatók részvételével ágazati projektek indulnak, amelyek célja új, ágazatspecifikus tantervek kidolgozása, a szakképzésben alkalmazott innovatív oktatási és képzési módszerek kialakítása, valamint a képesítések uniós szintű elismerését segítő eszközök gyakorlati alkalmazása.

Tudásfejlesztési szövetségek és ágazati szakképzettség-fejlesztési szövetségek/érintett intézmények és vállalkozások	400 szövetség és 4 000 intézmény
--	----------------------------------

Informatikai támogató platformok és virtuális mobilitás: A mobilitás kevésbé megszokott formái iránti igénynek eleget téve az informatikai támogató platformok nagyobb szerepet kapnak a program keretében. E platformok – rendkívül alacsony plusz költség ellenében – a potenciális kedvezményezettek lényegesen nagyobb köre számára biztosítanak lehetőséget a társaktól való tanulásra és a bevált gyakorlatok cseréjére. Az oktatási intézmények nemzetközi vonzerejét a nyílt oktatási erőforrások – például az internetes tanfolyamok és a virtuális mobilitási lehetőségek – egyre inkább meghatározzák. Az iskolai együttműködés terén működő *e-Twinning* kezdeményezés jelentős támogatást kap majd, és több hasonló, a szakképzés, a felnőttoktatás és az ifjúságügy terén indított kezdeményezés számára lesz példaértékű. A kezdeményezés a szomszédos országok előtt is nyitva áll majd.

⁷

A Horizont 2020 keretébe tartozó programok és rendszerek – beleértve a Európai Innovációs és Technológiai Intézetet (EIT), a tudásfejlesztési szövetségeket és az Erasmus mindenkinek programot – közös átfogó célja, hogy növeljék Európa innovációs kapacitását. E programok és rendszerek azonban egymást kiegészítő módon járulnak hozzá az Európában uralkodó innovációhiány orvoslásához: a Horizont 2020 a kutatás és az innováció közötti kapcsolatokat erősíti (az oktatási tevékenységekre nem terjed ki), az EIT az úgynevezett tudásháromszög (kutatás, innováció és oktatás) teljes körű integrálására összpontosít, a tudásfejlesztési szövetségek pedig az oktatás és innováció közötti együttműködés fejlesztését szolgálják.

Információtechnológiai platformok	3 platform
-----------------------------------	------------

Nemzetközi együttműködés és kapacitásépítés: a harmadik országokkal folytatott együttműködés – összhangban az uniós külpolitikai prioritásokkal – teljes mértékben beépül a program fő intézkedéseibe; e tekintetben a 2007–2013 közötti programok (főként a Tempus és az Erasmus Mundus) tapasztalatai szolgálnak alapul. Az együttműködés célja, hogy nemzetközi konzorciumok által megvalósított, alulról induló projektek révén javítsa a felsőoktatás minőségét, relevanciáját és irányítását. A program eleget kíván tenni azon egyértelmű politikai felszólításnak, amely szerint meg kell erősíteni az Unióval szomszédos országoknak nyújtott támogatást; ennek érdekében – együttműködések és strukturális intézkedések formájában – támogatni fogja az intézmények kapacitásépítését és a felsőoktatási rendszerek modernizációját. A program e tevékenységei szorosan összekapcsolódnak a hallgatói és dolgozói mobilitással. A program emellett hozzájárul az Ázsiában, Latin-Amerikában és az AKP-országokban működő rendszerek korszerűsítéséhez és a helyi kapacitások bővítéséhez, valamint a nem formális tanulás terén folytatott együttműködési projektek támogatásához.

Felsőoktatási kapacitásépítésre irányuló együttműködési projektek	1 000 projekt
---	---------------

3.4. 3. fő intézkedés: a szakpolitikai reformfolyamat támogatása

A tényeken alapuló szakpolitikai döntéshozatal, a megalapozott országelemzések készítése és a többoldalú felügyelet mind-mind elengedhetetlen Európa stratégiai prioritásainak megvalósításához. Az egymástól való tanulásról, legyen az uniós vagy nemzetközi szintű, bebizonyosodott, hogy kiváló eszköz az oktatási beruházások eredményessége szempontjából, mely ugyanakkor segítséget nyújt a tagállamoknak az új szakpolitikák és reformok végrehajtásában. Az egész életen át tartó tanulás programja keretében létrehozott, átláthatóságot biztosító különféle uniós eszközök rendkívüli hatással bírtak. Ma már több mint tízmillióan használják munkakereséshez az internetes *Europass* önéletrajzt.

Az *Erasmus* mindenkinek szakpolitikai reformokra irányuló támogatásai három fő tevékenységre terjednek ki:

- *a nyitott koordinációs módszerek (Oktatás és Képzés 2020, az EU ifjúságpolitikai stratégiája) és az európai szemeszter (Európa 2020) támogatása*
- *uniós eszközök: valorizálás és végrehajtás*
- *politikai párbeszéd (az érintett felekkel, harmadik országokkal, nemzetközi szervezetekkel)*

A program **növeli azon tevékenységek támogatását, amelyek segítenek megvalósítani az oktatás, a képzés és az ifjúságügy területén kitűzött uniós célkitűzéseket**, különösen a nyitott koordinációs módszerek segítségével, például mutatók, statisztikák és teljesítménymérő referenciaértékek kidolgozása, tendenciák és politikai folyamatok nyomon követése, a társaktól való tanulás és kölcsönös felülvizsgálat, valamint politikai elemzések és összehasonlító tanulmányok készítése révén. A program fokozottan támogatni fogja az átláthatóságot biztosító uniós eszközök (többek között EKKR, európai kreditátviteli és -gyűjtési rendszer, ECVET)⁸ nemzeti végrehajtását és az uniós szintű hálózatokat. Ezenkívül a program támogatni fogja az *U-Multirank* elnevezésű, felsőoktatási intézményekre vonatkozó teljesítményalapú rangsorolási és tájékoztatási eszköz végrehajtását, melynek célja a felsőoktatási ágazat átláthatóságának jelentős javítása; az első eredmények 2013-ban várhatók.

A program tematikus prioritásokra irányuló specifikus szakpolitikai menetrendeket is támogatni fog, többek között a felsőoktatás korszerűsítési menetrendjét, a bolognai folyamatot (felsőoktatás) és a koppenhágai folyamatot (szakképzés), a 21. század iskoláira vonatkozó programot, a felnőttkori tanulásra vonatkozó programot, valamint a fiatalokkal folytatott strukturált párbeszédet, beleértve az Európai Ifjúsági Fórumnak és a reprezentatív ifjúsági civil szervezeteknek nyújtott működési támogatást is. A program ezenkívül támogatja és megerősíti a 2008. évi európai képesítési keretrendszerben az egész életen át tartó tanulásra vonatkozóan meghatározott nyolc kulcskompetencia⁹ végrehajtását.

A szakpolitikai reformfolyamat támogatásának célja az Oktatás és képzés 2020 stratégia egyedi célkitűzéseinek megvalósítása, valamint az Európa 2020 stratégia célkitűzéseinek elérése az oktatás és a humán tőke terén. A nyitott koordinációs módszert alkalmazva a program azokra a fő politikai területekre fog összpontosítani, amelyek hozzájárulnak ezen

⁸ EQF: European Qualifications Framework; ECTS: European Credit Transfer and Accumulation System; ECVET: European Credit System for Vocational Education and Training

⁹ Az Európai Parlament és a Tanács ajánlása (2006.12.18.) az egész életen át tartó tanulásához szükséges kulcskompetenciákról

kulcsfontosságú uniós célkitűzések megvalósításához. Idetartozik az információs és kommunikációs technológiák iskolákban¹⁰ és az iskolarendszerű oktatás valamennyi szintjén való használatának előmozdítása, az európai fiatalok és felnőttek írás- és olvasási készségeinek javítása, a korai iskolaelhagyás csökkentése, a kiválóság támogatása, az oktatás, a kutatás és az innováció közötti kapcsolatok erősítése, a nyelvtanulás ösztönzése, valamint a transzverzális kompetenciáknak, úgymint a tanulás elsajátításának és a vállalkozói készségnek a fejlesztése.

Az uniós külpolitikai prioritásokkal összhangban a program el fogja mélyíteni a szakpolitikai párbeszédet a harmadik országokkal és a szomszédos országokkal, de a feltörekvő és fejlett országokban tevékeny stratégiai partnerekkel is.

3.5. Jean Monnet kezdeményezés

Az 1989-ben indított program jelenleg a világ 62 országában van jelen, és összesen mintegy 740 egyetem kínál a tanterv részeként Jean Monnet kurzusokat. 1990 és 2009 között a Jean Monnet kezdeményezés mintegy 3500 projekt elindításához járult hozzá az európai integrációs képzés terén: ennek keretében 141 Jean Monnet európai kiválósági központ és 775 tanszék alakult, valamint 2007 állandó kurzus és európai modul indult. A kezdeményezés tapasztalataira és bevált gyakorlataira építve a program ösztönözni fogja az európai integrációval kapcsolatos, az uniós tagállamokban és világszerte (főként a tagjelölt és szomszédos országokban) folytatott oktatási és kutatási tevékenységeket. A tanulmányok diverzifikációja, a tevékenységek földrajzilag kiegyensúlyozottabb eloszlása és a tanárok új nemzedékének bevonása szintén ösztönzést kap.

Az Európa Tanulmányok Szakkollégiuma és az Európai Egyetemi Intézet nemzetközi mércével is tudományos kiválósággal büszkélkedhet számos, az európai integráció szempontjából jelentős területen, következésképpen a program továbbra is különleges támogatást biztosít e két intézet számára: az Európa Tanulmányok Szakkollégiumának (Bruges és Natolin) nyújtott támogatással elősegíti, hogy a szakkollégium tevékenységei az EU szomszédos országaira is kiterjeszthetők legyenek, az Európai Egyetemi Intézet pedig az uniós szakpolitikák megfelelő végrehajtását szolgáló kapacitásainak fejlesztésére kap támogatást. Az intézetek felkérést kapnak arra, hogy erősítsék meg együttműködésüket. Az európai integráció terén működő más felsőoktatási intézmények tevékenységeik hozzáadott értékének függvényében férhetnek majd hozzá a program támogatásaihoz.

Azon intézmények számára, amelyek el szeretnék ismertetni az általuk nyújtott európai integrációs képzés minőségét, a Bizottság létre kívánja hozni a *Jean Monnet kiválósági védjegyet*. Emellett a Jean Monnet-professzorok hálózata szakértői tanácsadással támogathatja az uniós kormányzást és szakpolitikai döntéshozatalt. El kell mélyíteni tehát a tudományos világ és a politikai döntéshozók közötti párbeszédet.

3.6. Sportügyi intézkedések

A sport európai dimenziójának kiterjesztése céljából a program a következő tevékenységeket támogatja:

¹⁰ A támogatások nyújtására teljes mértékben a digitális menetrend 68. intézkedésével összhangban kerül sor, amely arra ösztönzi a tagállamokat, hogy érvényesítsék az e-oktatás szempontjait az oktatás és képzés korszerűsítésére irányuló nemzeti politikákban.

- *transznacionális együttműködési projektek*
- *nagy horderejű, nem kereskedelmi célú európai sportrendezvények*
- *a szakpolitikák kidolgozását segítő, sporttal kapcsolatos adatok összegyűjtése*
- *a sportágazatban folytatott kapacitásépítés*
- *az európai érdekelt felekkel folytatott párbeszéd*

A program középpontjában a következő területek állnak: a jó kormányzás ösztönzése és az uniós sportra vonatkozó tudásbázis elmélyítése, az egészségjavító fizikai aktivitás népszerűsítése, a sport társadalmi befogadást segítő potenciáljának kiaknázása, a sportolók kettős karrierlehetőségeinek biztosítása az oktatás és képzés eszközeivel, valamint az olyan nemzetközi veszélyek elleni küzdelem, mint a dopping, a megvesztegetés, az erőszak, az idegengyűlölet és az intolerancia.

A program kedvezményezettjei közé a tömegsporttal foglalkozó állami szervezetek és civil társadalmi szervezetek tartoznak majd. A támogatott programok és hálózatok legfőbb célja azon irányvonalak és ajánlások végrehajtása és nyomon követése, amelyeket a tagállamok és/vagy sportszervezetek a jó kormányzás, a kettős karrierlehetőségek, a sportban való részvétel és a fizikai aktivitás terén fogadnak el.

4. KÖLTSÉGVETÉS ÉS VÉGREHAJTÁS

A jelenleg zajló programok értékelései hangsúlyozzák, hogy az uniós és nemzeti irodák rendszere segítségével érhetők el a leghatékonyabb, leghatásosabb eredmények. Az irodák és a Számvevőszék pénzügyi ellenőrzései rámutattak arra, hogy az igazgatási eljárások hibaszázaléka rendkívül alacsony (< 2 %). A program ezért a jelenleg fennálló alapszervezetre támaszkodik majd, és egyúttal erősíti **a végrehajtási mechanizmusokat, hogy csökkentse az adminisztratív és irányítási költségeket.**

4.1. Költségvetés

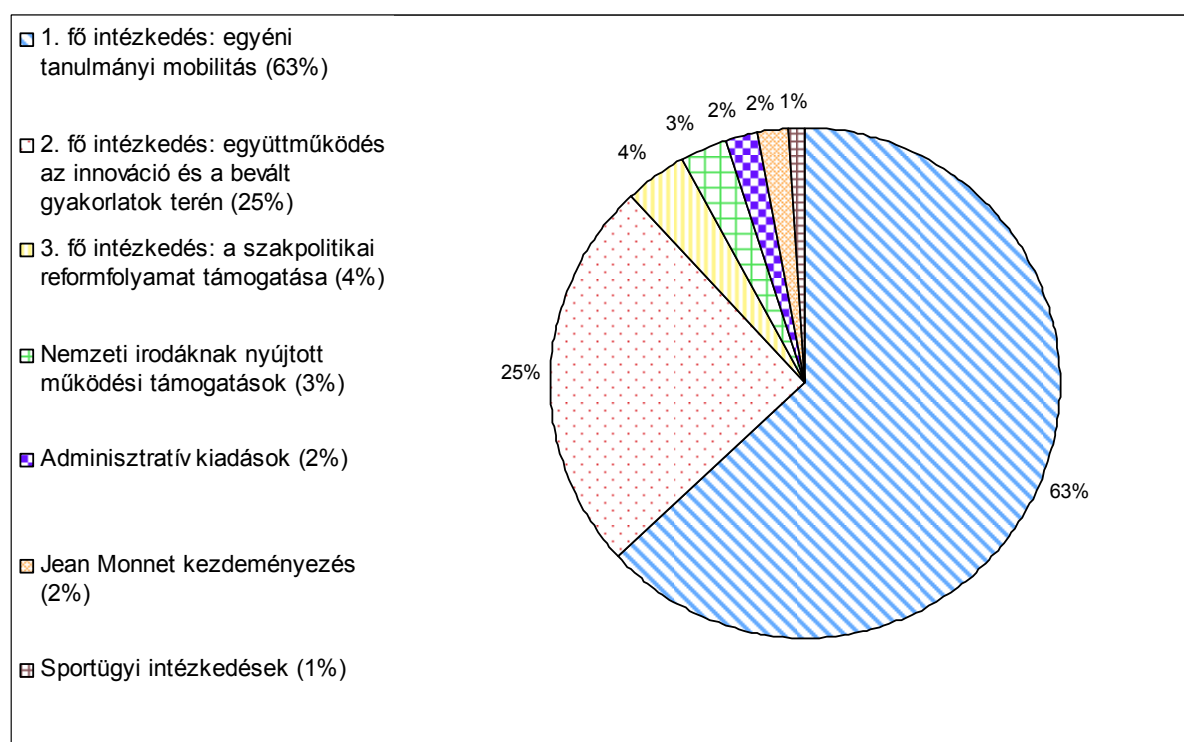
Az **1. táblázat** és az **1. ábra** feltünteti a pénzügyi források javasolt elosztását a fő intézkedések között. Az eddigi tapasztalatok alapján és a nagyobb hangsúlyt kapó mobilitás jegyében a költségvetés mintegy kétharmadát a tanulmányi mobilitási tevékenységek kapják. Az együttműködési tevékenységek és különösen a szakpolitikai reformok ugyan meghatározóak a politikára gyakorolt hatás szempontjából, a tevékenységek jellege miatt azonban természetesen korlátozottabb költségvetési vonatkozással bírnak. Nemzetközi szinten a program összhangban áll az uniós külpolitikai prioritásokkal. Az éves költségvetés elosztása rugalmas keretek között történik majd, figyelembe véve a nemzetközi fejleményeket is.

1. TÁBLÁZAT: AZ INDIKATÍV KÖLTSÉGVETÉS ELOSZTÁSA AZ INTÉZKEDÉSEK TÍPUSA SZERINT AZ OKTATÁS, KÉPZÉS ÉS IFJÚSÁGÜGY TERÉN (a Jean Monnet programmal kapcsolatos kiadások, valamint a sportügyi és adminisztratív kiadások kivételével)

Fő intézkedések és tevékenységek	A teljes összeg %-a (hozzávetőlegesen)	A tevékenység tárgya
----------------------------------	---	----------------------

1. fő intézkedés: egyéni tanulmányi mobilitás	66%	dolgozók, felsőoktatási és szakképzésben részt vevő hallgatók, közös mesterképzésben részt vevők, Erasmus Master-hallgatók (diákhitelgarancia-eszköz, fiatalok)
2. fő intézkedés: együttműködés az innováció és a bevált gyakorlatok terén	26%	stratégiai partnerségek, tudásfejlesztési szövetségek, ágazati szakképzettség-fejlesztési szövetségek és internetes platformok
3. fő intézkedés: a szakpolitikai reformfolyamat támogatása	5%	az Európa 2020 stratégia irányításához és a nyitott koordinációs módszerhez nyújtott támogatás
Nemzeti irodáknak nyújtott működési támogatások	3%	

1. ÁBRA: A KÖLTSÉGVETÉS ELOSZTÁSA A PROGRAMINTÉZKEDÉSEK TÍPUSA SZERINT

A program felépítése a három fő intézkedéshez fog igazodni, míg támogatásaihoz az egész életen át tartó tanulás programja és a Fiatalok lendületben program által jelenleg támogatott ágazatok férhetnek majd hozzá. A **2. táblázat** és a **2. ábra a pénzügyi források egy lehetséges elosztási módját** szemlélteti **ágazatok szerint** a fentebb bemutatott prioritások és specifikus tevékenységek alapján; összehasonlítási alapul a 2007–2013 közötti időszak szolgál. Fontos azonban megjegyezni, hogy a számadatok csupán óvatos becslések. A program végrehajtása során meghatározhatók és közölhetők lesznek az oktatás, képzés és

ifjúságügy fő ágazatai szerint lehívott költségvetési összegek¹¹. Az alábbi szimuláció azt szemlélteti, hogy a javasolt programköltségvetés valamennyi oktatási ágazat és a nem formális tanulás ifjúságot érintő ágazata számára is lehetővé teszi a finanszírozás szintjének emelkedését.

2. TÁBLÁZAT: ÁGAZATOK SZERINTI FINANSZÍROZÁSI SZINTEK A 2014–2020 KÖZÖTTI IDŐSZAKBAN, A 2007–2013 KÖZÖTTI PROGRAMOKHOZ VISZONYÍTVA (millió EUR, EU-27)

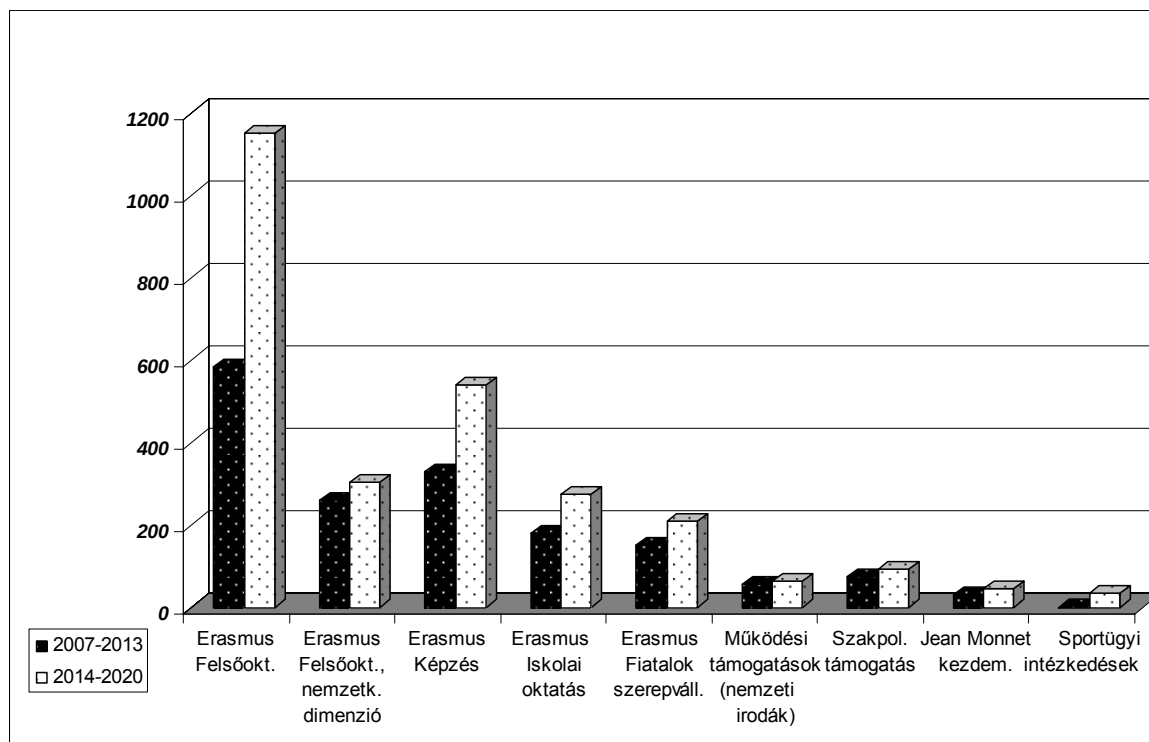
Erasmus mindenkinél	2007–2013 közötti programok*	Átlagos éves érték 2014–2020	Növekedés (%)	A tevékenységek tárgya
Erasmus – Felsőoktatás (beleértve a felsőfokú szakképzést is)	585	1100–1150	85–95 %	hallgatók, dolgozók, közös programok, mesterképzés, stratégiai partnerségek, tudásfejlesztési szövetségek
Erasmus – Felsőoktatás, nemzetközi dimenzió (a költségvetés 4. jogcíméhez tartozó források)	220**	259	17 %	hallgatók, dolgozók; elsősorban a szomszédos országokban folytatott kapacitásépítés
Erasmus – Képzés (szakképzés és felnőttoktatás)	330, ebből 60 a felnőttoktatás területén	500–540, ebből mintegy 110 a felnőttoktatás területén	összességében 50–60 %, mintegy 80 % a felnőttoktatás területén	hallgatók, dolgozók, stratégiai partnerségek, ágazati szakképzettség-fejlesztési szövetségek, internetes platformok
Erasmus – Iskolai oktatás	180	250–275	40–55 %	dolgozók, stratégiai partnerségek, internetes platformok
Erasmus – Fiatalok szerepvállalása	150	190–210	25–40 %	fiatalok, dolgozók, stratégiai partnerségek, internetes platformok
Működési támogatások (nemzeti irodák)	55	63	15 %	
Szakpolitikai támogatás	75	92	20 %	
Jean Monnet	30	45	50 %	
Sport	–	34	–	

¹¹ A jelenlegi és jövőbeli költségvetési feltételek nem hasonlíthatók össze közvetlen módon és teljes körűen. A becslések a 2007–2013 és 2014–2020 közötti programok által támogatott fő tevékenységtípusokra vonatkoznak. Egyes, jelenleg egy adott ágazat költségvetéséhez tartozó kiadások már nem tartoznak ide, mivel később közös kiadássá válnak (pl. a nemzeti irodáknak juttatott működési támogatások és a szakpolitikai támogató tevékenységek). A teljesítményalapú forráselosztás egyelőre nem becsülhető fel megfelelő pontossággal.

* A 2010-ben az EU-27 esetében támogatott tevékenységeket foglalja magában, 2017-re viszonyítva.

** A felsőoktatási nemzetközi együttműködés számára elkülönített források becsült összege.

2. ÁBRA: AZ ÉVES FINANSZÍROZÁS LEHETSÉGES ALAKULÁSA 2014–2020 KÖZÖTT A 2007–2013 KÖZÖTTI IDŐSZAKHOZ VISZONYÍTVA

Számos különálló szakpolitikai prioritás és tevékenység beolvad majd a három fő intézkedésbe. A többnyelvűség például a következők révén élvez majd támogatást: a tanulók és nyelvtanárok mobilitása, a nyelvoktatásban alkalmazott innovatív eszközök és módszerek fejlesztésére irányuló együttműködés, a nyelvoktatás reformját elősegítő szakpolitikai intézkedések és az oktatási rendszerek nyelvi sokfélesége.

Sor kerül több tevékenység ésszerűsítésére; ezek célzottabb prioritásként fogalmazódnak meg, az új tevékenységek pedig az új kihívásokat tükrözik majd (ilyen például a dolgozói mobilitásnak a szakképzési intézmények minőségi fejlesztése érdekében történő jelentős növelése). Az iskolák ösztönzést kapnak arra, hogy transznacionális partnerségekben vegyenek részt, és együttműködési megállapodásokat kössenek a más tagállambeli iskolákkal, ezáltal növelve az uniós támogatások hatását és elősegítve a szinergiák létrejöttét az együttműködés olyan különböző formái között, mint például a virtuális mobilitás, a tanulói és dolgozói mobilitás, valamint a pedagógiai projektek.

Ezzel szemben egyes tevékenységek megszűnnek, vagy csökken a hatókörük, amennyiben rendszerszintű hatásuk elégtelen, a hozzájuk kapcsolódó kiadások túl magasak, és/vagy hasonló tevékenységek finanszírozására más uniós források is rendelkezésre állnak. Idetartoznak például a tanulmányutak, az előkészítő látogatások és a felnőttoktatási műhelyek, az Erasmus intenzív programok (ezek a felsőoktatási intézmények szoros együttműködését célzó szélesebb körű tevékenységek részévé válnak), valamint a felnőttek folyamatos munkaerő-piaci képzését szolgáló intézkedések (ezek finanszírozása más uniós forrásokból, különösen az Európai Szociális Alapból történik majd).

Ágazatonként elkülönített minimumösszegek: a program végrehajtása mind az öt fő ágazat esetében biztosítani fogja a megfelelő forráselosztást annak érdekében, hogy az érdekelt felek és kedvezményezettek fő kategóriái számára elkülönített támogatások összege ne csökkenjen a 2007–2013 közötti időszak programjai által biztosított szint alá. Ennek megfelelően a forrásoknak a teljes költségvetés (1. költségvetési jogcím) százalékában kifejezett indikatív elosztása a következőképpen alakul: 25 % a felsőoktatás, 17 % a szakképzés és felnőttoktatás (2 % a felnőttoktatás), 7 % az iskolák és 7 % az ifjúságügy számára. A fenti előírányozott összegek kiszámítása a jelenlegi feltételek alapján történt, hogy biztosítható legyen a fő oktatási ágazatoknak nyújtott minimumgaranciák folyamatossága. E minimumgaranciák mellett jelentős mozgástér marad, ami várhatóan valamennyi ágazatra kedvezően fog hatni. Így például az egész életen át tartó tanulás programjának keretében valamennyi oktatási ágazat a számára garantált minimumösszeget meghaladó támogatásban részesül.

4.2. Végrehajtás

A program és különösen annak irányítási rendelkezései az ésszerűsítésre, az egyszerűsítésre és a teljesítményalapú forráselosztásra irányulnak. A végrehajtás során ugyanakkor – az ésszerűsítési erőfeszítések ellensúlyozására – a rugalmasság és az egyedi feltételek iránti igényt is figyelembe veszik majd.

A program az egyszerűsítés és ésszerűsítés jegyében 75-ről 11-re¹² csökkenti a 2007–2013 közötti programok keretében támogatott tevékenységeket (4 mobilitási tevékenység, 4 együttműködési tevékenység, 3 szakpolitikai támogató tevékenység). A hatékonyságnövelés jegyében a program gyakrabban nyújt majd rendszeres átalánytámogatásokat. A mobilitási intézkedések keretében széleskörűen alkalmaz majd olyan sikeres modelleket, mint az Erasmus hallgatói mobilitás keretében nyújtott rendszeres átalánytámogatások. Az egyéni mobilitási kérelmek kezelése kikerül a nemzeti irodák feladatai közül, így csökkennek adminisztrációs terheik.

A becslések szerint a tevékenységek jelenlegi számának 85 %-os csökkentése a rendszer hatékonyságának mintegy 30 %-os emelkedését teszi majd lehetővé azáltal, hogy a program felépítése ésszerűsödik, és középpontjába a rendszerszintű hatás kerül. Ezek az előnyök az eredetileg nagy komplexitású program egyszerűsítéséből származnak: az új program sokkal kevesebb számú célkitűzést képvisel, a fő intézkedésekre összpontosít, összefogja a horizontális tevékenységeket, és megszünteti az egymást átfedő, kevésbé hatékony vagy túl jelentéktelen intézkedéseket.

A programok összevonását és az országoként csupán egy koordináló nemzeti iroda létrehozását követően közös eszközök kerülnek bevezetésre; ettől az intézkedéstől további 10 %-os hatékonyságnövekedés várható. Az előny az általános költségek közös mivoltából és az ebből eredő méretgazdaságosságból fakad, például a nemzeti irodákra bízott pénzeszközök kezelését egyetlen informatikai rendszer szolgálja, egyetlen szabályrendszer lesz érvényben, és kevesebb pénzügyi tranzakció történik majd. Az egész életen át tartó tanulás – nagyobb horderejű – programja esetében az irodák adminisztratív kiadásai már most alacsonyabbak, mint a kisebb fiatalok lendületben program hasonló kiadásai (4,5 % 8 %-kal szemben).

Ezért a cél az, hogy **az egyszerűsítés nyomán jelentkező halmozott hatásnak köszönhetően a hatékonyság akár 40 %-kal is növekedjen.** Az intézkedések együttes

¹² A Jean Monnet kezdeményezés és a sportügyi tevékenységek kivételével

hatása következtében az egy fő által kezelt összeg (teljes munkaidős egyenérték) 6 millió EUR-ról 10 millió EUR-ra emelkedik.

Az ellenőrzések során az egységes ellenőrzés alapelve lesz mérvadó: minden tagállam a kijelölt nemzeti hatóság révén nemzeti szinten nyomon követi és ellenőrzi a programmal kapcsolatos tevékenységeket, a nemzeti iroda a program kedvezményezettjeinek ellenőrzéséért felel, a Bizottság pedig az átfedések elkerülésére az ellenőrzési rendszert felügyeli és koordinálja, továbbá minimumkövetelményeket határoz meg. Az ellenőrzések nagyrészt kockázaton alapuló megközelítésre támaszkodnak majd. Ezen intézkedések bevezetése már a jelenlegi programok keretében megindult.

Az ily módon egyszerűsített és ésszerűsített szerkezetű, alacsony marginális költségekkel járó program mérete az igényekhez igazítható lesz, és a többéves pénzügyi keretről szóló bizottsági közlemény javaslata szerinti mintegy 70 %-os költségvetésnövelés **megvalósítható lesz a források jelenlegi szintje mellett.**

Az Erasmus Master (a mesterképzésben részt vevő hallgatók számára létrehozandó diákhitelgarancia-rendszer) végrehajtásával – a pénzügyi eszköz végrehajtását szabályozó részletes szabályokat és feltételeket, valamint a felek kötelezettségeit meghatározó vagyonkezelői szerződések alapján – egy vagyonkezelő foglalkozik majd.

A végrehajtási rendelkezések elősegítik **a pénzügyi eszközök teljesítményalapú elosztását**, továbbá minőségi és – lehetőség szerint – mennyiségi kritériumok révén növelik a program uniós hozzáadott értékét. Az 1. fő intézkedés (mobilitás) esetében a nemzeti irodáknak előírányzott pénzügyi források 25 %-a olyan számszerűsíthető elvek alapján kerül elosztásra, mint a költségvetés végrehajtása, a mobilitási programban részt vevők száma, valamint a nemzeti irodák munkaprogramjainak végrehajtása. Ez az arány megegyezik az Erasmus keretében már jelenleg is alkalmazott teljesítményalapú forráselosztással. A javaslatok szerint ezen eljárás tapasztalataira kell majd építeni. A költségvetés fennmaradó része alapvetően a népesség száma alapján kerül elosztásra a nemzeti irodák között. Az uniós hozzáadott értéket növelő minőségi kritériumok különösen a 2. fő intézkedés (együttműködés) és a 3. fő intézkedés (szakpolitikai reformok) esetében érvényesülnek majd, többek között a partnerségre lépő érdekelteknek az intézményeket és erőforrásokat érintő területeken vállalt kötelezettségvállalásai, vagy a nyitott koordinációs módszerek és az Európa 2020 stratégia keretében meghatározott kihívások közötti kapcsolat tekintetében.

A program nemzetközi tevékenységeket érintő forrásai az EU külső tevékenységeinek földrajzi, fejlesztési és politikai prioritásai szerint kerülnek majd elosztásra, egyúttal stabil finanszírozási szintet biztosítva, és ezáltal elkerülve a folytonosságot nélkülöző „stop and go” megközelítést. A tervezést és jelentéstételt segítő rendszerek bevezetésére kerül sor, melyek biztosítják majd az Unión kívüli különféle régiókba irányuló és onnan érkező mobilitás nyomon követését.

A jelen közlemény és az új programra vonatkozó javaslat kidolgozása során a Bizottság széles körű konzultációt folytatott az oktatási intézmények vezetőivel, tanárokkal, kutatókkal és hallgatókkal, vállalkozásokkal és szociális partnerekkel, kormányokkal és nemzetközi szervezetekkel, valamint az ifjúságügyi területen tevékeny érdekelt felekkel.

5. ERASMUS MINDENKINEK: BERUHÁZÁS A JÖVŐBE

Az Európai Unió fennállásának talán legnagyobb kihívásaival néz szembe. A válságból csak akkor lábalhatunk ki fenntartható módon, ha egyértelműen kötelezettséget vállalunk amellett, hogy az oktatás területén a kiválóság és méltányosság egyidejű megvalósítására törekszünk, támogatjuk a mobilitást, továbbá az európai modell értékein, a multikulturalizmuson és sokféleségen alapuló európai identitást alakítunk ki.

Európa számára az egyedüli megoldást az emberi erőforrásokba való beruházás jelenti. Az *Erasmus mindenkinek* elnevezésű új program célja, hogy a nemcsak Európában, de a világ különböző országaiban élő emberek milliói számára lehetőséget biztosítson arra, hogy egyedülálló nemzetközi tapasztalatokra tegyenek szert. Az oktatás, képzés, ifjúságügy és sport integrációjának köszönhetően a program felépítése ésszerűbbé válik, ami több személy részvételét teszi majd lehetővé, továbbá a program hatóköre is nagyobb lesz. Az egyik legnagyobb európai sikertörténetre, az Erasmusra alapozó új program, az *Erasmus mindenkinek* iskolákba, a szakképzés és a mesterképzés intézményeibe, valamint az ifjúságügy speciális területeire – például az önkéntességi programokban részt vevőkhöz – viszi el az Erasmus tevékenységeit, ezáltal ösztönözve a nemzetközi mobilitást.

Az EU csak akkor töltheti be kulcsfontosságú katalizátori szerepét a gazdaság fellendítésében és a politikai stabilitás megteremtésében, ha a köz- és magánszektorbeli, nemzeti és nemzetközi szereplők határozottan kötelezettséget vállalnak amellett, hogy a jövőt az oktatásra és képzésre alapozzák.